

РУСЛАНИ

Виходять у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год пополудня

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. I. пл. Дембровського (Хоруцини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Передплата
на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:
на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокє число по 16 сот.

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Політичний білянс 1902. року.

(X) Є у нас давний звичай, подавати з Новим роком політичний огляд минулого року, виказати хочби загально додатні і уємні сторони єго. Вислід минулого року не може справді викликати відрадних чувств. Усі ті великі пляни і надії, з якими повитано минулий рік, розвіяли ся як мрак, а додатний добуток праці і заходів є такий малозначний, що з обчисленєм єго можна дуже скоро упорати ся. Великі питання остали неполагодженими, найважніші економічні справи дожидають полагоди. Багато лише бачимо занедбаного, чимало часу в парламенті промарнованого, наговорено великих слів велику силу, але не бачимо діл. Люди звичайно легко забувають се, що ще вчєра було причиною соблазни. Одначе істория немилосерно заводить на листах літописи всякі події, а коли відчинимо сю книгу, вичитаємо там важкі гріхи і похибки.

Австро-угорска угода, сей, так сказати би, морський вуз, вправді доведена перед самим кінцем минулого року до певного ладу обосторонними правительствами, одначе тепер ще будуть приневолені обидва парламенти нею займатися. Справді трудно зрозуміти, що справа, яка має удержати природну і правильну звязь між обидвома половицями монархії, викликає таку боротьбу і насуває стілько трудностей. Здавало би ся, що угода між двома половицями держави, яку вже стількі разів переводили, є щось зовсім природного, а мимо того годі і годі було довести єї до кін, ця хоч безнастанно міністри збирали ся на раду то у Відни, то в Пешті, аж на латинського Сильвестра дійшли обидва правительства до порозуміння. Найшли они вихід із сеї блуканини, найшли спосіб усунути ті перепони, які були на дорозі довершеня діла. Тим способом є повна надія довершеня австро-угорської угоди, о скілько се зависимє від обидвох правительств. Очевидно не можемо ще сьогодні мати ясного образу того, що зробили правительства, не можна оцінити вартости довершеного діла.

Найважніша що-до сеї ще не переведеної, але уможливленої угоди, є ся обставина, що тут і там научили ся її значіне оцінити, тремтячи безнастанно, що она розібє ся. Коли би не було сих трудностей, які виринали кожного часу при нарадах обосторонних правительств, уважано би довершенє угоди, як щось зовсім звичайного і про себе зрозумілого, а позаяк тут і там виринали сумніви, побоюваня, то й відчувують по обидвох боках певну віраду. Однак ще не можемо знати, чи справді буде се вірада і можна навіть побоюватися, чи се вдоволенє, яке було викликанє найденєм виходу, не оберне ся в невдоволенє.

Але побіч сєго клопоту угодного має австрійска держава ще інші. Після двомісячної бездіяности пішла державна рада сьвяткувати Різдо. Але чи тепер, коли

збере ся 15. с. м. она здобуде ся на яку додатну роботу, не можна напевно сказати. Пробовано вже від кількох років усяких ліків, щоби подвигнути недужу раду державну, одначе все було без- або малое успішне. І минулої осени др. Кербер задав недужій на національну хоробу державній раді ліку в виді язикових основ. Подали німецкі сторонництва свою рецепту до уздоровленя, чєскі знов дали свою. Зібрали ся наконецно лікарі з обидвох сторін на нараду, обсуджують обосторонні рецепти, протомедик др. Кербер додав від себе ще нову, але чи з сих нарад добудуть живущого і цілющого ліку для тяжко недужого, годі ще сказати. Було би сумно, коли би всі ті заходи причинили ся лише до збогаченя архівного матеріалу.

А тимчасом крім національного питання, яке повалило на ложе недуги австрійску раду державну, ждуть полагоди важні питання економічні і суспільні. Чи діждуть ся ті питання відповідної розвязки, чи настане такий Новий рік щасливий, щоби хоч би для переміни подумано і про інші справи?

З бразилійської України.

«Рускі справи і польске віче» — під таким заголовком помістив новий курітбський тижневник Robotnik Parański в ч. 2. (з 29/11) довшу статейку, в якій пише про намірене віче всіх параньских Русинів і про польске віче. — Параньскі Русини, поселені переважно в величезних оселях рільничих, по 8 і 10 тисяч в купі, далеко від столиці Курітби, серед лісів; Ріо Кларо віддалє пр. на 30 миль від Курітби, а Прудентопольє ще о 10 миль від Ріо Кларо на лівніч. Під Курітбою є лиш менші оселі рускі. В самій Курітбі є не багато Русинів. Robotnik пише, що не знати, чи о много їх там більше, як 800; о. Мартинюк подає на 1.500 душ. Доси жили они переважно віддільно і не було між ними лучности. Доперва недавно вибудували і курітбскі Русини свою власну церковцю, до котрої від часу до часу приїздить котрийсь з руских сьвященників з руских осель (переважно оо. Василяни з Прудентопольє).

По відданю «що є Божого — Богу» — пише дальше Robotnik — прийшла черга і на інші справи, які обходять весь загал руский. Лучило ся, що в сам раз на час укінченя нової церковці надіхав делегат львівського товариства «Просьвіта» (?) п. Стефан Петрицький. Сейчас по приїзді заняв ся той делегат живо заснованєм якого руского товариства, щоби відтак, створивши єдність, почати працю над просьвітою. Дальше згадуєсь про непорозуміння, помимо котрих основано вкінці в Курітбі товариство «Просьвіта», з ціллю зєдинити Русинів і ширити просьвіту через закладанє шкіл і народних читалень.

В тій цілі постановлено скликати велике віче депутатів зі всіх кольоній для наради в загальних справах. Віче мало відбутись на св. Николая в грудни, але в послідній хвилі змінєно сю постанову з отсих причин, які подає руский комітет вічевий (п. Петрицький) в Robotnik-у з просьбою о поміщенє єго. Ось сеї комунікат:

«Комітет вічевий рішив дня 9. с. м. відложити нараду руских делегатів, а се головно з тої причини, що і з польского боку накликають до віча; отже приходить нам гадка, що було би пожаданою річею, щоби оба віча відбули ся в однім часі і щоби випрацювати спільний меморіал до конгрєсу (парляменту) і т. п. Русини мають вправді радити над своїми особними справами, як н. пр. над справою церковною, над справою видавництва рускої газети — однак маємо багато справ спільних, котрі повинні лучити оба побратимчі народи, сли лише хочемо, щоби наша праця була успішна і видатна».

Robotnik горячо хвалить сю постанову і звиває параньских Русинів і Поляків до згоди і єдности.

Цікава річ була з тим вічем в курітбській Gazet-і polsk-ій. Газета та виступила проти руского віча, яке непотрібно виставить людей з кольоній на кошти їзди до столиці і назвала віче непотрібним та звивала Русинів, щоби не їхали на те руске віче. Однак сейчас в слідуєчих числах звивала параньских Поляків до урядженя польского віча.

Про організацію торгівлі покладами.

(Надіслана статя).

Оголошена мною недавно тому в наших часописях статя про торгівлю покладами, заінтересувала ширший кружок людей, як видно з писем, надісланих з ріжних сторін краю, котрих автори домагають ся прямо від мене, щоби я подав ще свою гадку про організацію торгівлі покладами. Отже виджу, що порушена мною справа є актуальна та на часі, і ддятого радо скажу кілька слів про організацію торгівлі згаданим продуктом, що може становити важну галузь в нашім сьельскім господарстві.

Нім однак відповідним до самого предмету, уважаю відповідним, для доповненя моєї попередної статі сказати ще два — три слова о відповіднім перехованю і утримуваню покладків, значить, о їх консервації, бо через добру консервацію підносить ся цінність покладків і їх рентовність, а тим самим є запевнений скорше або пізнійше зиск; натомість покладки, полишені без відповідної консервації або зле консервовані, усують ся в короткім часі, а яко такі стають ся без вартости в торгівлі і можуть того, що займає ся торгівлею покладами, наразити на діткливі страти.

На підставі наукових дослідів справдженю, що вчасне зіпсутє покладків повстає через малєсенські грибки з породи пліснів (Schimmelpilze), котрі через пори в шкаралупині, т. є. через малєнкі дїрочки, невидні для ока, але видні чорез побільшаюче шкло, дістають ся до середини яйця і там викликають гнильзну. Кожда наша газдиня на селі знає з досьвіду, що на сьвіжо занєсенім яйці находять ся тут і там на шкаралупині плямки, що походять з занечищеня, чи то через кал, чи з вищих причин. На тих іменно плямистих місцях розвивають ся згадані грибки, котрі — дістаючи ся опісля до середини яйця, викликають там гнильзну і дають початок зіпсутих покладків, роблячи їх безвартними для торгівлі і домашнього ужитку. Щоби сему запобічи, повинна кожда господиня, не лінуючись, обмити та обтерти сьвіжо занєсе-

не яйце і поставити его на сухім місці, а уставляти належить покладки не одно на друге, т. є на одну купу, але одно коло другого так, щоби шаралупа до шаралупи не притикала. Чистість є отже головною підставою до консервування покладків.

Поза границями нашого краю в місцях, де знаходяться центри до експортування покладків, уживають до очищування яєць подібного приладу, якого уживають ножівники т. є точила, з тою лише різницею, що замість камінного кружка, є кружок з дерева, обведений в округ шерстяю в роді щітки, на котру поволи стікає вода. Подібно як ножівник, що хоче острити ніж або сікач, пускає камінний кружок в рух, притримуючи відповідно руками предмет, що має наострити, так само поступає і той, що має на тім приладі очищувати покладки. Пускає в рух дерев'яний кружок, обложений щетиною, а притримуючи і обертаючи на всі сторони вправною рукою яйце, очищує его на тій щітці. Відтак ополікує яйце в воді, уставлений в ванні при точилі, і таке чищення одного яйця не займає більше як 2 секунди.

Як очищені, так і не очищені покладки належить переховувати в сухім місці, де є холодно, а найлучше, де температура виносить >0°. Коже яйце повинно бути вільно уставлене, а переховування в січці, полові і т. п. повинно уникатись, бо се наражає покладки на зіпсуте. За границею уживають до переховування яєць полицок з відповідними дірками. В кождо таку дірку вкладає ся одно яйце а таким способом коже єсть вільне на воздуху і не підлягає скорому зіпсутю. Навіть до пакованя яєць наміряють уживати в подібний спосіб зроблених пачок, т. є з дірковатими полицками, а не як доси, опаковувати в січку, полови або так звану дерев'яну вовну (Holzwolle), хотя ся послідна єще найбільше надає ся до тої ціли, бо в січці і полові знаходяться по найбільшій часті грибки плісни, о котрих я вже висше згадав.

(Дальше буде).

Новинки.

— **Календар.** В середу: руско-кат. *Обрізане Господне і Василя Вел.*; рим.-кат. Фелікса з Нолі. — В четвер: руско-кат. Сильвестра папи; рим.-кат. Мавра аві. — В п'ятницю: руско-кат. Малахії прор.; рим.-кат. Маркила папи.

— **З Новим роком** желавмо нашим ВПов. Читателям, Дописувателям і Прихильникам нашої

часописи та всім щирим труженникам на руско-українській ниві щасливих многих літ!

— **Стан здоров'я** ВПреосв. Митрополита Шептицького значно поліпшив ся.

— **Що і як будемо писати?** — слово замість програми на слідуєчий рік.

З новим, 1903. роком починаємо семий з ряду рік нашого видавництва.

Як в давніших роках, так і на будуче оставмо пви тій самій програмі, що має на цілі: **оборону прав нашої Церкви, народности і накликуване всіх народів до єдности.** У всіх справах будемо виступати отверто, рішучо і консеквентно, маючи єдино на цілі **загальне добро, всесторонній розвій нашої суспільности та непорочність народних ідеалів.** Нашого національного стягу не дамо поневирати людям, що давно вибили ся з під него і стали на чужу службу. Наша справа за свята і за чиста, щоби до неї посьміли мішати ся люди, у яких нічо, навіть власний нарід і его мова не найшли ні пошанованя, ні привязаня, ні любови. Всіх членів народного сторонництва будемо накликувати до борби за народні права, до береження народного достоїнства, яке велить раз на все **зірвати всяку звязь з ренеґатами!**

Щоби дати нашим читателям як найвірнійший образ життя руского народа, ми постарали ся о збільшенє числа наших кореспондентів на провінції.

В **фейлетонах** нашого дневника будемо містити лише вартні твори так з **оригінального письменства, як і перекладів.**

Передовсім покінчимо друк подорожних споминів **д-ра Я. Окуневского** п. з. «Листи з Чужани», розвідки **Корнила Устияновича** п. з. «Кавказ» і перекладів **д-ра Василя Щурата** п. з. «Поезия XIX віка», яких ми через натовп материялу не були в силі випечатати в 1902. р., які однак становлять для себе окрему цілість.

В редакційній теці маємо три доси непечатані оповіданя бл. п. **Олександра Кониського** п. з. «Напасть», «Чудні пригоди в житю», «Батько та син», студію посла **Ол. Барвіньского** п. з. «Народні школи на Угорщині» і записки з подорожій по Босні і Герцоговині та Італії, студію **Нечуя-Левицького** п. з. «Культурні типи старинного Сходу», Байронову поему «Мазени» в перекладі **Михайла Старицького**, ориґінальну драму **Івана Світленка** п. з. «Мазена», печатану доси лише в одній часті, драматичний образ **Василя Пачовского** п. з. «Сон української ночі», драму **Зенона Василенка** п. з. «Хлопський страйк», збірки оповідань **Богдана Лепкого, Льва Лопатинського, Антона Крушельницького, Вол. Бирчак** і інших старших та молодших наших письменників.

Від часу до часу будемо містити «Малій фейлетон», в який вийдуть переважно **поезії.** І тут приобіцали нам ласкаво своєю помічю **Богдан Лепкий, Уляна Кравченко, Лев Лопатинський, Петро Карманський, Стефан Чарнецький, Ярослав Гордінський, Василь Шваєв, В. Залізник, С. А. Обуховець, Сергій Бердаєв** і др.

О скілько стане місця, будемо містити в шім дневнику **кореспонденцію визначнійших ших людей, як Вол. Навроцького, Ом. Партиці** і других.

Постійно будемо удержувати в нашій часописі **літературні і наукові огляди** чи то по деяких письменників, чи видань. В тім напрямі маємо рівнож забезпечену співучасть так українських, як і галицьких критиків та знатоків письменства.

Вкінці на всесторонне бажанє привернемо тижневі огляди п. з. **З життя і гадок**, та станемо заміщувати **гумористичний кутик**, який торік звеселив не одну хвилю нашим читачам.

Дякуючи сердечно всім нашим прихильникам, що працюю своїх рук і заохотою піддержували нас в тяжких нераз хвилях, ми просимо їх також на будуче о **ласкаву поміч та о приднуване, чим раз більшого круга читачів.**

— **Подяка.** ВПреосвященній Епископ Констанции Чехович зводили вселаскавійше прислати в хосен бурси св. Іоана Крестителя в Дрогобичі квоту 50 К з желанями веселих свят і благословеня Божого. ВПреосв'ящ. Святителями, щедрому добродієви своему складає за сей дар і желаня щирю подяку відділ бурси: *Полівект Кмить* предсідатель, *Антоній Рудницький* секретар.

— **Зимову прогульку до Kőrösmező, Ворохти і на Кукуть** устроює комісія туристична львівського «Сокола» в диях 31. січня, 1. лютого і на случай непогоди і 2. лютого (в. ст.) 1903. З огляду на брак відповідного для панів нічлігу, можуть в прогульці брати участь лишень мушени, а то так члени «Сокола» як і особи з поза круга членів. Прогулька та з причини на причуд гарних видів, в'ядуктів і околиць, як вкінці і з причини своєї ориґінальности повинна зібрати відповідне число учасників, тим більше, що цілий кошт їзди з нічлігом і харчем не перенесе суми 20 К, а на случай одержаня знажки залізничної навіть 16 К. Аранжером визначено — обізнаного знаменито з тереном — проф. Вітошинського, на котрого руки належить надсилати зголошеня разом з сумою 20 К. Вкінці примічує ся, що з огляду на выгоду, число учасників обмежено і з сей причини зголошеня не могли би бути узгляднені.

— **Вечерниці з танцями в Чернівцях.** Академічне товариство «Січ» уладжує в салі «Музичного Товариства» в Чернівцях дия 3. в. ст. лютого 1903. великі вечерниці з танцями. Стрій для Панів вечерковий або народний, для Панів фрак. Вступ від особи 5 К, ложка 20 К. Початок точно о 9. год. вечером. Дохід призначений на заповоговий фонд товариства. Запрошеня вже вислано. Хто би не одержав запрошеня, звольте звернути ся до комітету, що урядус при ул. Петровива ч. 2. За комітет: *Проф. др. Стеф. Смоль-Стоурский*, голова почетного комітету. *Василь Сімович*, студ. філ., голова товариства. До вечеркового комітету належить ще 88 панів (виписаних на запрошеню) з цілої Буковини.

— **Вдовичо сиротинський фонд львівської архієпархії** виносить в капіталі оборотовім: 25.410 К

З життя і гадок.

Що Русин упертий — се давно звісна річ, яка увійшла вже в приповідку. Поляки давно числили ся з тим, а навіть числили і на те. Особливо послідними часами стало се явним. Став Фялек дразнити народні чувства студентів, не розуміючи рускої мови — они урядили сецесию. За те окричала їх Польща гайдамаками, придаючи їм в куми Гонтю та Зелізняка а за батька Богдана. І не відстрашили тим наших завязців: они як-раз на перекір прийняли сю назву за почесне імя і — викликали хліборобський страйк. Знов піднесла Польонія крик, як би сввіт валив ся: «страйк не має жадною економічного характеру, а є се заговор Русинів, щоби викинути Ляхів зва Сян!» Нас хочуть бойкотувати, палити і різати! І щож, може налякали ся свх страховин наших завязців? Ні, на видумки они відповіли дійсностю: на перекір стали самі твердити, що страйк се борба руского народу за національні права та зачали пускати густі погрози про «катастрофи», «горячу землю», «страшну пажежу» і т. д. Поляки стали грати комедію «самооборони», а Русини — їм на перекір — проповідують «чимраз острійшу масову борбу», — Але чиж не нагадує ся тут байка про се зв'яра, що его тягнули за хвіст, аби воно перейшло кладку? Така тактика перекірливости, се, вибачте за слово, ослива політика, яка не доведе до власної ціли, але до мети проворного та хитрого противника. Тому з нагода Нового року не можемо нічо ліпшого пожелати руским політикам (а хто у нас не політик!), як щоби стежили свої власні дороги, що ведуть до гаразду і сили ру-

ского народа, а не абивали ся на манівці через пуганя та цювання польських шовіністів.

«Істория є матерію всіх наук» — проповідала римска пословиця, і хотяй може і правду сказала, то все таки за богато вкрадає ся тепер до політики тої історії. Вшехпольські «люди науки» доказують як на долони, що Червона Русь тому так називає ся, бо тут Русинів зовсім не було, а перші Поляки, очевидно шляхтичі, появили ся відразу в червоних чоботах. До червоних чобіт мусіло бути, очевидно, також всео друге відповідне: лятій пояс, карабеля, чаплине перо, ліси і пасовиска, корчма з арендарем, двір, церквєвка, угорске вино, французкий кухар і німецкий мурґрабя. А як те все вже тут було на Червоній Русі, тоді доперва спроваджено некультурного, темного і лінивого, на пів дикого, замориченого Русина, якого поселено на великодушню єму відступлених, панських вигонах. Тож очевидно Русини є тут на Русі зайдами, які вправді можуть бути толеровані, але не сьміють домагати ся не то рівноправности, але якого небудь признаня своїх національних прав. — Ну, хотяй і в календари випередили нас вже на два тижні культурні Поляки, то всеж не завадить їм пожелати, щоби оставили в спокою своїх дідів та праддів, а краще порівняли свої вчинки з ясними та безсумнівними, вічностійними та непохитними заповітами справедливости та братолюбія.

Те саме, що про історію, можна би сказати і про статистику, що єї натягають різні «вчені люди», як швець мокру шкіру. Тому пожелавмо проф. Гломбінському, щоби дав собі спокій зі своїми статистичними виводами, бо колиб пр. кому прийшло на думку зробити статистичні висліди з его парламентарної діяльности, то міг би напевно доказати, що єму не ходити в про-

фесорській тозі та послувати в державній раді, але належить убрати ся в свідницю і фартух, оголоти бороду і вуса та на краківській площі сісти за страганом — перекупою.

Досьвід — се головна основа жутейської мудрости. Тому ми і не станемо годувати цюкого утопіями, желяючи єму того, що має прийти, а краще пожелавмо, опираючи ся на досьвід того, чого не повинно більше бути. І так желавмо «Дюлови», щоби не мало стілько напрямів, кілько має шпальт і стілько начальних редакторів, кілько акціонарів; послови Барвіньскому — рівнодушности против клевет своїх противників і ворогів; пос. Романчукови — резигнації на консолідації; послови Королеви, — менше вдоволеня з компліментів намісника; пос. Могильницкому, — менше відрази до дентиста; пос. Богачевському — менше самовдоволеня; руским страйкарам — відкомандированя Мадярів в Галичину; др. Керберови — відложена страшного транспаренту з § 14; чєско-німецким суперникам — занеханя самолюбних затій, суперечних з основами національної справедливости, на яку чекають всі народи Австрії. Дальше желавмо о. митрополитови Шептицькому, щоби з Новим роком ніколи не хорував більше, а о. Філясови, щоби не зарікав ся їзди морем, бо се лише перший раз так страшно, а з поворотом дорога далеко коротша; руским малярам, щоби не давали визискувати ся різним жидівским та польским псевдо-меченатам штуки; дневникарям, що завзивають до всенародної організації, щоби самі не блукали, як блудні вівці без жадної організації; читателям часописей, щоби не вдовольали ся тенденційними інформаціями «свого» органу, але старали ся о виробленє власного суду з всестороннійших жерел; «Народному Дому» у Львові

на книжочках, 949 К 20 с. в чеках і 586 3 с. в готівці — разом 26.946 К 41 с. Увесь д. вдов.-сир. то є в капіталі оборотів і фондореннім (ульоконанім в інституціях з пупі-чим безпеченством) виносить 389.749 К 20 с. — **П. Василь Нагірний** святкує в середу дня 14 с. м. ювілей збудованя сотої церкви після 60 пліянів.

Причина пожарів в Бориславі. З Борислава заграбують, що минулої ночі хтось хотів під-лити нафтовий закоп «Везувій» і закоп ч. 18. Нічному сторожеви вдало ся прогнати злочин-ців, але спіймати їх не міг. — Чого два послідні пожари не знищили, се мало згоріти при третім пожарі. З сего можна вносити, що причиною попередних пожарів в бориславській копальні був підпал. Злочинна рука пустила доси з ди-мом яких 2 мільони корон. Дивно лише, що огні лищат бориславську копальню, с. є закопи і бірки нафти, як-раз від часу, коли задля роз-язаня картелю нафтових продуцентів в Австрії астушила криза в нафтовім промислі. Ми доносили перед кількома місяцями, що галицькі нафтарі, за-для низької ціни ропи довгий час не продавали ропи, але громадили єї в резервоарах. Наслідком сего призбирало ся тільки ропи, що треба було обмежити її експлоатацію, або подбати про нові ринки збуту. Заходи галицьких нафтарів, аби льокомотиви залізниць опалювано ропою, увінчали ся лише... надією, що колись до сего прийде. Тимчасом ціна ропи не підносила ся, а резервоари не могли вже помістити щораз біль-ше помпованої «кипячки». Ненадійно вибухає один пожар в бориславській копальні, а за ним другий, руштованя над законами згоріли, збір-ники з кипячкою потріскали і експлоатація нафти мусить поневолі на якийсь час стати обмеженою. Найгірше на тім всім вийшла кра-ківська «Фльоріянка», в котрій копальні і ки-пячка були обезпечені на grubі мільони. В єї отже інтересі лежить спіймати злочинців-під-пальників, бо не виключене, що коли їм вчера не вдало ся підложити огонь під ненарушені закопи, то можуть се зробити в найближшій часі. Тоді показало би ся, якими мотивами кер-мують ся ті підпальники.

Картярі перед судом. По місячній перерві відбула ся вчера в львівськім суді дальша роз-права проти спорого гуртка картярів, що обі-гравали наївних по львівських каварнях і гостин-ницях. При розправі виявило ся, що вина дея-ких з обжалованих передавна, бо не можна їм було доказати, що они грали газардово в по-слідних часах. Пятьох обжалованих не явило ся в суді і проти них відбуде ся друга розправа. Вчорашна розправа покінчила ся ввечером отсим вироким: Мойсея Цосамента засуджено на 1.750 К гривни, Ліфшица, Райса, Любінгера, радного міста Яновича, Семена Райха і Шехтера каждо-го на 1.600 К гривни, Махневського, Шашкевича, Сільберфельда і Кеслера по 600 К, а д-ра Го-

желаємо, щоби в єго адміністрації не палили ся гроші, а «Дністрови», щоби не горіли асекурова-ні обекти; «Соколом» желаємо, щоби в їх силь-них тілах не слабів дух; музичній Консерваторії, щоби не плавала в сфері академічних розправ; «Просьвіті», щоби єї читальні не мали «табеля-ричного» значіння; Ставропігії, щоби не сніхала «фонетичні книжки» в одно крайне вікно; тов. Шевченка, щоби не вагало ся з основанєм вла-сної книгарні і кольпортажі; «Рускій Бесіді» у Львові, щоби не ограничала ся до своєї тісно касинової ролі; рускому театрові, щоби не забув уїмнути ся о більшу субвенцію, коли з таким жаданєм прийдуть для польских театрів, а тов. Котляревському, щоби не робило встиду своему імені та своїй задачі.

А вжеж не можемо в сей сам спосіб же-лати нашим Вшехполякам, бо у них стілько не-гативних сторін, що хіба би прийшло ся поже-лати їм, аби їх зовсім не було... Тож хотяй на-ражуємо ся на вступлене в утопійну країну за-відної будуччини, желаємо їм, щоби прозріли раз в своїм шовіністичнім заслїпленю, що давна історична роля Польщі скінчила ся, а може вернути лише етнографічна і культурна. Але етнографію не робить ся «ревіндикацією» ру-ских хлопів, а культуру гнобленем другої наро-дности та визискуванем руского робітника! Пло-ди такої культури видні від віків: легкодушність, охота до уживаня, марнотратство, розпушта, мар-нованє і крадіж чужого і публичного гроша. А один «ревіндикований» Поляк більше коштує, чим піднесене та просьвічене десяти корінних Мазурів, а хісна з него не буде і за одного. Ру-ска кров відозве ся в нїм ще і в десятім поко-ліню! Тож желаємо вам, братя Поляки, щоби свою Польщу ви не будували — на рускім пі-ску, замість на своїй власній оподі.

ломба на 400 К гривни; інших увільнено. Если би котрий з засуджених не заплатив гривни, то має за кожжді 10 К відсидіти один день ареш-ту. Засуджені зголосили відкрити задля висо-кого виміру кари, а прокуратор застеріг собі три дни до надуми що-до тих, котрих суд не покарав.

Сензация не вдала ся. Деякі з вчорашних вечірних часописей віденських, в погоні за сен-зациєю, донесли, що гр. Елемер Льоняй покинув свою жінку гр. Стефанію, б. вдову по бл. п. ар-хиви. Рудольфі. Причиною незгоди між супру-гами мало бути се, що гр. Стефанія не могла привикнути до нових товариских відносин, які настали від хвилі єї вінчаня з графом Льоняєм. Крім сего гр. Стефанія мала все бороти ся з грошевыми недостатками, бо єї річні апанажі в квоті 50.000 К і 2 мільони корон, які одержала від цесаря по смерті свого мужа архиви. Ру-дольфа, не вистарчали на жите. Вісти про ро-злуку супругів Льоняй привнесли вчорашні N. fr. Presse доносили, що се все неправда, бо гр. Льоняй з жінкою мешкають, разом в згоді на Рівієрі в однім з готелів в місцевости Кап Мар-тин, а небавом замешкають в сусідній виллі Кан!

В роковини смерті. З Риму пишуть нам: Дня 9. с. м. обходжено в Римі 25-літню річницю смерті короля Віктора Імануїла II. — «del Padre della Patria» (Вітця вітчизни) — дуже вели-чаво. З многих міст Італії зіхали численні деу-тації, щоби зложити вінці на гробі пок. короля. В полудне уряджено величвий похід від голо-вного двірця залізничого, перврядними улиця-ми міста до Пантеону, де покійний спочиває. В похід брали участь майже всі товариства і кор-порації міста і депутації ріжних міст. Похід по-ступав чвірками — кожде товариство і депута-ція зі своїм стягом і вінцем на чолі. Що кіль-ка депутатий поступала музика військова при-гриваючи марші і пісні патріотичні. Між депу-таціями відзначала ся найбільше депутація Іта-лійців з Триесту так своїм числом як і велича-востію вінця і стягу. Здовж улиц публика ви-тала єї всюди гучними олесками. З поміж всего духовенства італійского брав участь в сїм поході, поступаючи остентацийно в рядах, лиш один свя-щенник, з провінції, котрого публика також вита-ла всюди олесками. Похід зачав ся в полудне, а скінчив ся пізнім вечером зложенем вінців в Пантеоні. Слідуючого дня рано король приймав у себе посторонні депутації, причім роздав мно-го відзнак, найбільше ордерів креста «Di Savoia». Замітне, що король з двором не брав участі в поході. Війска також було дуже мало.

Цісарский маніфест. Теперішнє парламентарне положенє доскулоє всім тим, що замість вічного пертрактованя хотіли би бачити позитивні вислїди парламентарної праці. Один з віденських дневників заміщує навіть сподіваний цісарский маніфест, який має так звучати:

«До моїх улюблених народів! Я дав вам закони, котрі хочу переховати вірно і чесно; сій Моїй волі Я готов є посвятити все крім добра держави. Але пожалуваня гідний стан рі-чи в репрезентації народів, особливо в послід-них літах приневолює Мене поробити відповідні зарядженя задля охорони прав, котрих цілість лежить Мені на серці. Тому то Я поручив Моєму правительству, предложити Мені в як най-коротшій часі проєкт зміни дотеперішнього ре-гуляміну нарад парламенту, для котрого допо-вняючою основою буде відповідна духови часу реформа виборчої ординації до ради державної і до соїму. По спільнім перегляненю обох про-єктів уділю їм Моєї цісарскої санкції. Дано в... і т. д.»

Фортепян зрадив Парискі дневники доно-сять, що родину Гумбертів викрито в Мадриті завдяки фортепяну. Паппа Ева Гумбертівна гра-ла завзато цілими днями на фортепяні і пере-пикаджала в праці адвокатови Корателлеви, що мешкав в сусідстві. Адвокат жалував ся госпо-дареві сего дому на своїх сусідів і оба пішли до Гумбертів просити, аби менше grano на фор-тепяні. При тій нагоді адвокат пізнав Гумбертів, бо бачив їх на фотографії.

Спосіб на спосіб. Англійська United Service Gazette оголошує, що російський адмірал Мака-ров винайшов приряд, при помочи котрого мож-на з далека чути іаду підморского корабля. Сей приряд званий «Radioson», випробовано в Кронштаді з вельми добрим успіхом. По получено сего приладу з військовим телефоном, можна бу-ло чути в бюрах міністерства війни в Петербур-зі хід торпедових кораблів системи Whitehead-а, пливучих від Кронштадом. Ні пора року, ні інші причини не впливають на точне діланє сего при-ладу, котрий вказує напрям і скорість сего ко-рабля. При помочи «Radioson-а» буде можна те-пер викрити присутність підморского корабля в день, в ночи, в часі бурі або погоди. Однак не лише буде мож єго викрити, але навіть і знищити при відповіднім урядженю будьто авто-матично, будьто через відповідне діланє з відда-леня кількох миль.

Крадіж в суді. Невислїдженій доси злодій

закрав ся в ночи на 6. с. м. до суду повітового в Долині, виважив залізні двері, котрими вхо-дить ся до бюро книг ґрунтових, розбив стоячу там скриню, та забрав все, що в ній знайшов, звиш 1000 К.

Новий орган Шенерера. Від 15. с. м. буде у Відні виходити новий дневник п. з. «Alldeutsches Tageblatt, unbestechliche Zeitung». Сим додатком «unbestechliche Ztg» (часопись невід-купна) не Шенерер до Вольфа і єго органу «Ostdeutsche Rundschau».

Добре обдумав. Почтовий урядник в Мірц-цухляг в Стирії, Йосиф Гільбер, котрий служив в тамошнім почтовім уряді від 10 літ, нарбив державному скарбови шкоди на 60.000 К при помочи добре обдуманого способу. Отсе дня 1. жовтня минулого року зложив в касі 1 К на чек державної каси оццадности для банкової фірми «Плева і Син» у Відні. В ночи отворив урядову коверту, в котрій находили ся чеки і цифру «1» замінив на «60.000». Ту саму мані-пуляцію перевів в відповідній почтовій кни-зі. Дня 16. жовтня він доніс власти, що є сла-бий, поїхав до Відня і підняв в банку Плева гроші. Заразом повідомив власти, що виступає з почти, позаяк невдоволеній з управильненя платні. Відтак попродав меблі і виїхав з жін-кою до Америки. При дорічнім замиканю рахун-ків відкрито в біжучім році доперва се обмань-ство.

Спалений телескоп. Найбільший телескоп на землі знищила пожежа дня 24. грудня м. р. Сей телескоп стояв в звїздарні, вибудованій аме-риканським мільонером Йоркесом над озером Женева недалеко Чикаго. Будова сеї величезної люнети, довготої 62 стіп, о сочівці, маючій в промір 1 метер довготої, коштувала 400.000 доля-рів. В Святий вечір повстала пожежа в сій ча-сти звїздарні, де находив ся телескоп і при-брала грізні розміри. Телескоп є вельми знище-ний, не звісно однак доси, о скілько ушкоджена найважнійша єго часть, іменно велика сочівка, котрої викінченє було получене з надзвичайни-ми трудностями і коштувало около 200.000 до-лярів. Механізм телескопу почасті стопив ся і став непридатним до ужитку.

Чи любов є злочином? Злочином може ні, але в деяких краях уважає ся великим пере-ступством. І так в Херсонезі платять цілуюча ся на улиці пара 5 рублів кари. Таку гривну на-кладають також на тих, що виливають свої лю-бовні чувства на переписних листках. В Медіо-лані в минулім році заплатило 721 залюблених пар по 5 лірів кари за цілованє ся на улиці. Є се старе, а до нині ще обовязуюче право Сфор-ца. В державі Коннектікут в Америці публичне цілованє ся уважають за тяжке переступство проти моральности. Так зарядив Кароль II, коли Сполучені Держави були ще англійскою вла-дністю. Оповідненя магістрату пригадують що року мешканцям міста се право. Недавно пока-рано одного вельми чутливого судженого в Нью-Гавен гривною 10 долларів за се, що телефонічно наговорив своїй судженій ріжних милощів, ним знова чула ся обидженою телефоністка.

Відвічальність архитекта за кошторис. Я-кийсь швайцарский архитект викінчив плян до-му і обчислив єго кошти на 145.000 франків. Коли однак прийшло до будови, видатки вине-сли 220.000 фр. Властитель дому обжалував за-для сего архитекта о відшкодованє за зле об-числений кошторис і суди аж до найвисшої ін-станції засудили архитекта на заплаченє вла-стителєви 10.000 фр. Було би се для цілого європейского законодавства, котре звичайно бе-ре за взір швайцарске, преюдикатом, що архи-тект повинен відповідати і за можливість вико-наня будови коштом ним обчисленим.

Дорога часопись. Лондонський дневник Times виставлений на продаж. Єго ціна вино-сить чвєрть мільона фунтів штерлінгів (5.000.000 К), та мимо сего зголосило ся кількох купців.

Вісти з львівської архієпархії. Конкурсний іспит відбуде ся в днях 27. і 28. січня 1903. р. — На конкурс розписані: Довге з придученєм Моршин, стрийского деканата, до 18. лютого, а Литвинів, підгаецкого і Мединь, збаражского де-каната до 31. січня. — Конкурс на посади катехи-тів при народних школах в Скалаті, Грималові і Підволочисках розписала рада шкільна окружна в Скалаті до кінця січня 1903. р. Титулом вислуженого декана наділений о. Юліян Гошов-ский, парох в Журавні, а завідателєм журавень-ского деканата і совітником консисторским іме-нований о. Тома Березовский, парох Дубравки. По добровільнім уступленю о. Івана Стрільби-цкого, іменовані містодеканами щирецкими оо.: Пилип Пелех, парох Товцева і Николай Ле-вицкий, парох Оброшина. — Плату з релігійно-го фонда на 1 рік продовжено для приватних сотрудников в Луці малій, в Сушні і Печені. — Канонічно інституовані оо.: Волод. Чепіль на Го-лешів, Мих. Яцкевич на Кошляки і Теод. Пин-дус на Зелену.

